

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **T. T.**

skazanego z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 października 2024 r.,

osobistego wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończonego

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 15 lutego 2024 r., sygn. akt II AKa 538/23,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Rybniku

z dnia 24 lipca 2023 r., sygn. akt III K 46/22,

na podstawie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. oraz art. 542 § 4 k.p.k. w zw. z art.

542 § 3 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

- 1. odmówić przyjęcia wniosku T. T. o wznowienie postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności;**
- 2. stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu.**

W dniu 20 września 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął osobisty wniosek skazanego T.T. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 lutego 2024 r., sygn. akt II

AKa 538/23, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Rybniku z dnia 24 lipca 2023 r., sygn. akt III K 46/22. Na wstępie skazany wystąpił o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie. W uzasadnieniu swojego wystąpienia wskazał, że w jego sprawie zapadł niesprawiedliwy wyrok, albowiem został niesłusznie skazany za przestępstwo, którego się nie dopuścił. Zdaniem skazanego podczas procesu sądowego rażąco naruszono jego prawo do obrony, ponieważ uchylano jego pytania do świadków, a także nie wzięto pod uwagę zeznań świadków i wyjaśnień pozostałych współoskarżonych. T. T. kwestionował również sposób dokonania w sprawie ustaleń faktycznych w kontekście zebranego materiału dowodowego. Ponadto, z treści wniosku wynika, że w sprawie zaistniała bezzwzględna przyczyna odwoławcza w postaci nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), gdyż jak twierdzi w jego procesie orzekał „neosędzia”, X.Y.. Skazany zawniósł o ponowne przesłuchanie świadków w obecności „niezawisłego” sędziego i wzięcie pod uwagę tego co zeznają świadkowie i wyjaśniają inni współoskarżeni. Na zakończenie T.T. wyraził prośbę o „sprawiedliwy” proces.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Treść wniosku skazanego wskazuje na jego oczywistą bezzasadność, co w świetle art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. skutkowało odmową jego przyjęcia. Jednocześnie w zakresie sygnalizowanego uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. należało stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z uwagi na art. 542 § 4 k.p.k.

Wyjaśniając motywy, które legły u podstaw odmowy przyjęcia wniosku z uwagi na jego oczywistą bezzasadność należy zauważyć, że zgodnie z art. 545 § 3 k.p.k., sąd odmawia przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania nierespektującego obowiązującego w postępowaniu wznowieniowym przymusu adwokacko-radcowskiego (bez wzywania do uzupełniania tego braku) w sytuacji, gdy „z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność”. Użyty przez ustawodawcę zwrot „odmawia” oznacza, że sąd jest zobligowany do przeprowadzenia takiej kontroli osobistego wniosku strony, który wbrew art. 545 § 2 k.p.k. nie został sporządzony i podpisany przez profesjonalnego przedstawiciela

procesowego, pod kątem okoliczności, na których go oparto. Kontrola ta ma charakter *quasi* formalny co oznacza, że w jej toku nie dochodzi do merytorycznego rozpoznania wniosku ani do badania jego zasadności z punktu widzenia ewentualnych podstaw wznowienia, ale do wstępnego przeanalizowania treści wniosku, w celu ustalenia możliwości jego skutecznego złożenia. Ustawodawca w treści art. 545 § 3 k.p.k. wskazał te okoliczności, które mogą świadczyć o oczywistej bezzasadności wniosku, lecz nie jest to katalog zamknięty, o czym świadczy użyte wyrażenie „w szczególności”. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że oczywista bezzasadność wniosku ma miejsce także wtedy, gdy wniosek zostanie oparty na innych podstawach niż te, które określone zostały w przepisach rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego lub też żadna ze wskazanych we wniosku okoliczności nie będzie się mieściła w katalogu przesłanek zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k. (zob. postanowienie SN z dnia 7 listopada 2023 r., III KO 86/23; postanowienie SN z dnia 4 lipca 2019 r., V KO 36/19).

Taka też sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie, gdyż argumentacja przedstawiona we wniosku skazanego nie wpisuje się w żadną z podstaw wznowieniowych. W prawdzie T. T. podaje, że został skazany za czyn, którego się nie dopuścił (co wskazywałoby na ewentualną próbę wykazania przesłanki z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.), niemniej nie powołuje on wymaganych przy tym nowych faktów lub dowodów ujawnionych po wydaniu orzeczenia, które by na to wskazywały. Prezentowana przez skazanego argumentacja stanowi w istocie wyraz jego niezadowolenia z dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych, jak również prowadzenia procesu i wystąpienia potencjalnych nieprawidłowości w tym zakresie. Powyższe nie może stanowić podstawy do wznowienia, bowiem postępowanie to nie ma na celu ponownego rozpoznania sprawy i jej kontroli pod względem trafności wydanego orzeczenia, czego w rzeczywistości domaga się skazany prosząc niejako o ponowny „sprawiedliwy” proces. Wznowienie postępowania może nastąpić wyłącznie w oparciu o ściśle określone przez ustawodawcę podstawy i nie każde, nawet zaistniałe w rzeczywistości, uchybienie procesowe, będzie się w nie wpisywało.

Z wymienionych względów wniosek skazanego został oceniony jako oczywiście bezzasadny, co dezaktualizowało także jego rozpoznanie w zakresie wyznaczenia obrońcy z urzędu, albowiem celem art. 545 § 3 k.p.k. jest zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w sytuacji, gdy obiektywnie brak jest podstaw do wznowienia postępowania.

Przechodząc do awizowanej przez skazanego bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., wskazać trzeba, że wznowienie postępowania z powodu uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. możliwe jest wyłącznie z urzędu (*vide* art. 542 § 3 k.p.k.). Z tego też względu inicjatywę skazanego potraktowano jako sygnalizację (*vide* art. 9 § 2 k.p.k.). W kontekście wznowienia postępowania z urzędu, nie można jednak pominąć treści art. 542 § 4 k.p.k., który wyraźnie zastrzega, iż nie może ono nastąpić z przyczyn wymienionych w art. 542 § 3 k.p.k., czyli właśnie z powodu wspomnianych bezwzględnych uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k., jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji. W realiach przedmiotowej sprawy kwestia nienależytej obsady sądu I instancji była przedmiotem rozpoznania „w trybie kasacji”, zaś obecna sygnalizacja skazanego stanowi powielenie przedmiotu zarzutu z pkt II kasacji wniesionej przez jego obrońcę (k. 1621v), którą Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 31 lipca 2024 r., sygn. akt IV KK 257/24 oddalił jako oczywiście bezzasadną. Powyższe ustalenie w świetle art. 542 § 4 k.p.k. skutkowało niedopuszczalnością ponownego badania tego uchybienia w postępowaniu wznowieniowym. Z tych względów brak było warunków prawnych do rozpoznania kwestii wznowienia procesu *ex officio* (por. postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2010 r., III KO 61/09; postanowienie SN z dnia 5 marca 2020 r., V KO 16/20; postanowienie SN z dnia 4 listopada 2021 r., V KO 34/21).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[J.J.]

[a.ł]

